

854-32-93

N 36

NË AKSION

894-32-93

N 36

BIBLIOTEKA E RINISË

5

NË AKSION

(TREGIME DHE DITARE)

7885

4/2/25

BIBLIOTEKA E SHKOLLËS
GJYKARIT

SHTËPIA BOTONJËSE «NAIM FRASHERI»

NË AKSION

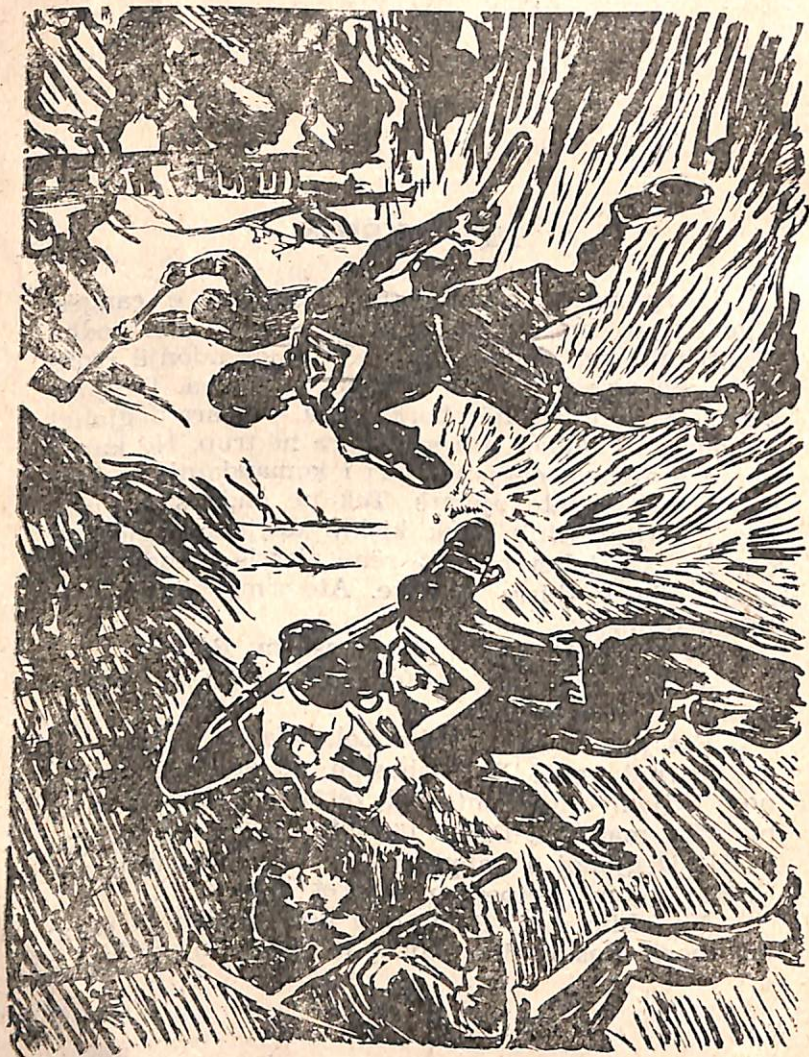
U zgjova e trembur nga goditjet e çangës. Ç'goditje të forta! Hapa sytë në errësirë dhe hodha vështrimin nga dritarja për të shquar ndonjë rreze drite. Sa shpejt po na zgjojnë, mendova. Dëgjova zëra të shqetësuar në oborr. Fjala — zjarr dëgjohej dendur. Më kaluan të rënqethura në trup. Në kapanonin e djemve dëgjohej zëri i komandantit të brigadës. Po zgjonte djemtë. Tek ne ende s'po vinte njeri. Vajzat flinin, nuk kishin dëgjuar asgjë. «E qartë, diku duhet të ketë rënë zjarri», mendova. U ngrita dhe u thirra vajzave. Ato s'më dëgjuan. U thirra prapë.

— Ç'është? pyeti përgjumshëm Rabia.

— Ka rënë zjarr, — folta unë. — Po shkojnë të gjithë ta shuajnë.

Pas pak u zgjua edhe Lola. Vajzat e tjera u zgjuan më vonë. Po visheshin në errësirë. Kaparoni i djemve gjemonte nga zërat. Në oborr buçiste motori i maqinës. Duhet të ishte Marku me «Zisin» e tij. Dëgjohej i mbytur zëri i komandantit: — Shpejt, djema, shpejt, nuk pret koha!

Ne ishim gati. Rabia dhe Lola dualën të parat në oborr. Pastaj dhe vajzat e tjera. Unë mbeta e

fundit. Duke dalë, dëgjova frymëmarrje në krevatin pranë derës. Luçi flinte akoma. Aman me këtë Luçin, ç'gjumë të rëndë që ka! Iu afrova krevatit të saj.

— Ngrehu Luçi, ngrehu moj motër! — i thirra ngadalë.

— Çfarë ke, moj mama? Lermë të fle... Një herë tjetër do t'ja kisha dhënë të qeshurit me të madhe, por s'ishte koha për të qeshur. Në kapanonin e djemve s'dëgjohej asnjë zë. Kishin dalë të gjithë në oborr. Luçi s'po ngrihej. E shkunda fort:

— Ngrehu!... nuk jam mamaja. — Ajo u përmend.

— Ç'është, Vera?

— Ka rënë zjarr, do shkojmë ta shuajmë. — Ajo u ngrit. E lashë duke u veshur dhe dola jashtë.

Tri maqina ishin renditur njëra mbas tjetrës. Dritat e tyre llamburisnin. E para ishte «Zisi» i Markut. Në të kishin hypur vajzat (ne ishim shtatë). Lola më thirri nga maqina:

— Vera, eja këtu se e kemi marrë ne veglën tënde! — Duke u ngjitur në maqinë, u përplasa me një nga punëtorët e sharrës.

— Mbaju, he burrneshë! — më foli ai. Kaloja përpara dhe mbështeta duart në kabinë.

— Nisu Mark! — thirri komandanti. Errësi-rra përpinte dritat e maqinës. Ato ndriçonin konturet e aheve. Pas nesh vinin maqinat e tjera. Djemtë këndonin një këngë partizane. Përpara nesh qielli flakërinte. Kishte marrë zjarr pylli. Punëtorët kishin shkuar përpara.

Era që priste maqina në ecje, na thante së

ftohti. Ishte erë vjeshte. Kalova më mbrapa dhe lashë Luanin të rrinte para meje. Ai ishte trup-madh dhe era s'më zinte pas tij. I shtrëngoja fort supet, sidomos kur maqina merrte kthesat ose shukej në ndonjë gropë.

Ka çaste që nuk harrohen lehtë. Ndofta edhe ky çast ndonjë herë do të na kujtohet me mall, duke dëshëruar me gjithë zemër ta jetojmë përsëri. Unë isha në ankth. Diku pylli kishte marrë zjarr. Punëtori në maqinën tonë thoshte se zjarrri përparonte me shpejtësi. Pra, duhej ta shuanim. Edhe unë bashkë me shokët. Më dukej sikur dëgjoja zërin e motrës së madhe, që është mjeke, kur më tallte:

— Sa herë do të dalish sulmuese, moj Verë aksioniste?

— Sa herë të më shpallin! — ja prisja unë.

— Po sa herë mund të të shpallin?

— Pse s'ke besim tek unë? — Ja ktheja me inat. Pastaj ajo heshtëte. Dukej që s'kishte besim tek unë. Më shikonte të dobët fizikisht e s'ja mbushja synë. Eh sikur ta kisha këtu pranë e të më shikonte se si po shkoja bashkë me shokët për të shuar zjarrin!

Zona e përflakur e qiellit nuk dukej më. Ishte mbuluar nga kreshtat e errëta të drurëve të lartë.

* * *

— Luçi!

— Ti thërret, Vera?

— Mendova se s'kishte ardhur... — Ajo ishte nga fundi i karrocërisë. Unë shtrëngoja

fort supet e Luanit. Në qiell vetëtinin yjet. Hëna ndriste si një helmetë e plumbtë.

Luani ja kishte marrë këngës me zërin e tij të ashpër e të çjerrë. Ai punon sa për katër. Apo s'e ka trupin si div. Lahet çdo mëngjes me ujë e akullt të kroit. Apo s'ka një oreks. Sapo hyn në mencë, i thërret guzhinierit:

— Prengë, dua të bluaj dhe barakën. — Luani e merr racionin dopio. E ka hak. Me atë punë që bën ai do një furrë bukë. Ta shikosh kur punon! Thua se është ndonjë buldozer duke gërmuar dheun. Apo kur rrëmben gurët e mëdhenj dhe i flak në hon. Ditët e para habitësja. «Ç'e shtyn këtë njeri të punojë kaq shumë?» pyesja veten. Një herë e pyeta:

— S'e di — m'u përgjegj. — As vetë s'e di, por rrëmbehem i tëri... Ndjem i lehtë dhe i fuqishëm. Ndofta është ndjenja e punës. Provo dhe ti të punosh si duhet — më tha. Dhe unë fillova të punoj me gjithë shpirt.

Një re e zezë kishte pushtuar gjysmën e hënës. Ajo dukej e alarmuar e nxitonte t'i largohet. Ndonjë insekt nate këndonte me zë të lehtë. Befas një flakë e madhe m'i verboi sytë. Mbylla qepallat. Kur i hapa, flakët ngriheshin të egra. Vendi shkëlqente, dëgjoheshin zëra njerëzish dhe zhurma e veglave. Ndalua pas pak e zbritëm nga maqina.

* * *

Pylli flakërinte duke kërcitur egër. Po digjej një zonë e vogël, por ishte rrezik të përhapej më tutje. Një erë e ftohtë frynte me drejtim nga pe-

rëndimi dhe gjuhët e zjarrit drejtoheshin andej. Punëtorët po hapnin një shtek për të penguar zjarrin. Filluam dhe ne. Prisnim kaçubet, drurët e pyllit duke i hequr mënjanë. Punonim të gjithë pa fjalë. Herë pas here dëgjohej ndonjë urdher i shkëputur. Unë isha djersitur ca nga puna dhe ca nga nxehtësia e zjarrit, që vraponte e dukej ashtu i frikshëm, me gjuhët e flakës që kërcënonin. Pranë nesh kaloi Gjini. Ai ishte një nga punëtorët e sharrës.

— Ju lumshin duart, mori varza — na përshëndeti e u largua me grupin e punëtorëve. M'u kujtua dita e parë kur, sapo zbritëm nga maqina, të lodhur, me valixhet e drunjta në duar, hymë në mencë. Ne kishim veshur pantallona, punëtorët na shikonin me habi, veçanërisht mua që dukeshja më e vogla midis shoqeve. Atëhere Gjini më qe drejtuar me këto fjalë:

— Prej kah keni ardhë?

— Nga Tirana. Kemi ardhë të punojmë.

— Të shkollës jeni ju a? — pyeti një punëtor tjetër, që rrinte prapa Gjinit.

— Po ne jemi studentë — iu përgjigja. — Kemi ardhë të punojmë.

— Paj, a ndjen, o Gjergj Marku? — iu kthye Gjini, punëtorit tjetër. — Kanë ardhë varzat me punue, bre.

Këto kujtime më lëvrinin në kokë! Duke punuar, vetëm duart lëviznin veglën, mënjanonin kaçubet, kurse mendja bluante mendime, përshtypje e ku ta dish se ç'gjë tjetër?!

Bluza më ishte ngjitur pas kurrizit. Një tufë flokësh më binte fytyrës duke më penguar të punoj. Hera-herës ngrija kokën me rrëmbim, për

ta hedhur pas tufën e flokëve. U pendova që s'kisha marrë shaminë për të lidhur kokën.

Nganjëherë ngrija trupin, mbështetja duart në lopatë dhe hidhja vështrimin përreth. Luani kishte mbërthyer me krahë trungun e një peme të sapo rritur, të gërmuar nga rrënjët. Ajo i kishte rrënjët thellë në tokë dhe s'mund të shkulej lehtë. Zuri ta gërmojë akoma me kazëm për t'i gjetur rrënjën. Pak më tutje një pemë u rrëzua me zhurmë. U dëgjua zëri i Rifatit që thërriste të ruheshim. Pastaj disa duar u mbërthyen mbi pemën për ta zvarrisur. Zjarri po afrohej drejt nesh. E ndjenim gjithmonë e më tepër nxehtësinë. Përa meje kaloi Mëhilli. U ndal tek Luani, që po mundohej me rrënjën e pemës. Diçka i tha duke lëvizur duart. Buzëqesha dhe nisa prapë nga puna. Luçi më shikonte me habi. Unë gjithmonë buzëqeshja, kur shikoja Mëhillin. Ishte një mesoburrë, shpirt njeriu dhe gjithmonë gojëmjaltë. Një herë na zuri shiu duke punuar. Kapanonet i kishim një orë larg vendit të punës. S'kishim ku të mbroheshim. U shpërndamë nën kurorat e pemëve. Ne vajzat dhe një grup djemsh hymë nën një bredh. Aty shiu s'na zinte. Qielli i mvrejtur, buçiste nga bullimat dhe derdhte shi pa pushuar. Ne rrinim nën bredh dhe bisedonim gjithë gaz. Këndonim. Shkreptima e një rrufeje na bëri të pushonim këngën. Mëhilli po vinte me vrap drejt nesh.

— Po ju, a jini të marrë që rrini nën bredh?! Dilni shpejt andej se bredhi e tërheq rrufenë!

Ne dualëm. Shiu s'kishte të pushuar dhe ashtu të lagur qull u kthyem në kapanon. Sepse më vjen të buzëqesh me Mëhillin kur kujtoj atë cast. . .

Kushedi sa kohë kishim që punonim, pa ndjerë si ecnin minutat, ndofta dhe orët, ku ta dish... Unë vetëm punoja dhe s'ndjeja asgjë. Nganjëherë shikoja zjarrin, dëgjoja kërcitjet e gjetheve të njoma dhe shikoja ndonjë dru, që rrëzohej me zhurmë i përpirë nga flakët. Kisha përpara një pemë të vogël. Doja ta shkulja. Lopatën e kisha ndrruar me një kazmë. Gërmoja në rrënjët. Toka ishte e fortë, e mpleksur nga rrënjët që më mbanin presën e kazmës të mbërthyer. Punoja pa ndjerë asgjë, as lodhje. Nervat i ndjeja të tendosura, ndërsa mendimet më vlonin.

Para dy ditësh kisha marrë letër nga babai. Sa i mirë është babai im! Në letër ai më tregonte se në këto pyje ku ne punojmë, ai kishte luftuar me shokët partizanë. Pastaj më këshillonte: — Të jesh e guximshme, Vera!

— Ç'po bën, Vera? — Erdha në vete. Më pyeste Vjollca.

— Dua të shkul këtë pemë. Ndihsomë dhe ti!

— Ç'qënke e marrë! Lere ta shkulin djemtë. Unë e vështrova me inat Vjollcën, që iku në grupin e djemve pa më ndihmuar.

Më pushtoi përsëri dëshira për punë.

«Sa herë do të dalish sulmuese, moj Verë aksioniste?»

Një rrënjë e trashë më lodhte. Ah sikur të kisha një sëpatë! Presa e kazmës ishte dhëmbëzuar. I bija me të rrënjës. Ndjeva që u pre, se kazma u ngul thellë në tokë.

«Paj a ndjen, o Gjergj Marku?... — kanë ardhë varzat me punue, bre!»

— Pema po lëkundej.